

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privește fóia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.**Anul XIII.****Blaș 21 Novembre 1903.****Numărul 47.****Adunarea „statului catolic.”**

(=) În 18 a. l. c. s'a deschis la Cluș, sub presidiul episcopului Majláth și a baronului Josika, adunarea statului catolic. Obiectul de frunte al acestei adunări este raportul consiliului-directoriului despre starea instrucțiunii și a finanțelor statului.

Nu va fi fără interes, de a atrage atențiunea cetitorilor noștri asupra unor date din numitul raport; ele au să ne dea măsura convenită dintre spiritul de jertfă al catolicilor unguri și acela al nostru.

Episcopul Majláth a dat în anul acesta din caseta privată 55,095 cor. pentru ajutorarea parohiilor sărace; iar fundațiunile făcute de privați în decursul acestui an întrec suma de circa 60,000 coróne, notăm că jumătate dintre testatori sînt laici. Statul susține șapte gimnasii superioare, primind din partea guvernului politic o subvenție, anuală de 102,000 coróne.

Tinerimea este crescută în spirit religios-moral în aceste institute, ținându-li-se regulat eserecții spirituale.

Averea fondului religios, subtrăgându-se pasivele; dă suma de 1,953,353 coróne, iar fondul instrucțiunii, subtrăgându-se pasivele, ne dă cifra curată de 6,028.454 coróne.

Se nasce întrebarea, cum de cifrele aceste sînt așa de frumos grăitoare și cum de interesul față de instrucțiune este neasemănat mai viu în Ardeal, de cât cel al catolicilor din țara un-gurésă?

Și ni-se pare prea firesc răspunsul, că adecă motivul principal al entusias-mul Ardelenilor catolici este *autonomia*, de care se bucură.

Spiritul bisericesc, interesul față de școlă și de biserică nu póte de cât să câștige prin împrejurarea, că și ele-

mentului laic i-se rezervă sfera lui de activitate.

Și noi ne gândim cu máhnire la sórtea noastră și la ceea a autonomiei catolice din țară. Când vom ajunge óre să vedem duse la bun sfîrșit per-tractările nesfîrșit de lungi dintre corul episcopesc și guvern?

O altă preocupatiune — póte cea mai de frunte a statului catolic — este chestiunea înființării *unei universități ca-tolice în Alba-Iulia*.

Episcopul de óre când al Alba-Iuliei, M. Fogarasy a testat spre acest scop 100,000 floreni. Comisiunea es-misă spre acest scop a lansat un apel la tóte parochiile din Ardeal pentru a erua eventualele fundațiuni spre acest scop. După proiectul acestei comisiuni are să se sistemisese mai întăiú facultatea teologică, apoi cea filosofică și în urmă cea iuridică, dar ast fel, în cât preste trei ani de zile facultatea teo-logică să fie, la tot casul, deja sis-temisată.

Din parte-ne nu putem decât să ne bucurăm de acésta. În viitórea uni-versitate catolică noi nu vedem decât o pavază a credinții în contra științei atee, o garanță mai mult, că o să avem o școlă înaltă unde are să se facă nu numai instrucțiune sécă, ci mai pe sus de tóte educațiune, și educațiune în sens creștinesc.

Avem așa de mulți ómenii cu cul-tură superioară și așa de puținii cu ade-vărată cultura a inimii.

În viitórea universitate nu putem contempla nici decum un dușman po-litic.

Deaceea dorința exprimată de tineri-mea maghiară într'un Memorand adresat Episcopului Majláth, ca adecă noua uni-versitate să fie un fel de metropolă a maghiarismului atât de espus în păr-țile ardelene — este, după a noastră părere, o simplă dorință copilărescă.

Sînt destuie mijlóce la îndemână de a maghiarisa; statul catolic nu va dimite la acest nivou de tîrg și bi-serica.

Biserica e țintă, iar nu mijloc pen-tru preocupări șoviniste. Căci dacă ajungem până aici, chiar statul catolic, are să regreteze mai tărziú acest pa-triotic esces de zél.

Patriotismul e la noi astăzi o marfă mult mai ieftină, decât să nu póta ajunge pe mîni cu totul profane.

Deschidénd drum liber acestul cu-rent atât de exploatat astăzi, viitórea universitate catolică, de a cărei înfiin-țare noi legăm frumoșe speranțe, o să ajungă în curénd sórtea universității din Pesta, (susținută din fonduri cato-lice, fondată de Pázmány), că adecă într'o bună diminetă se vor pomeni că numărul profesorilor jidani e mai mare ca al profesorilor creștini, și că con-siliul universitar află cu cale a eschide crucea din aula Universității și a eli-mina din formula de jurámént a can-didaților de doctori numele Preacuratei Fecióre. . . .

Vorbirea lui Körber. — Situația guver-nului Tisza devine tot mai dificilă. Nu numai opoziționali împedecă cu tóte achesele po-sibile mersul regulat al trebilor țării, ci chiar Körber ministrul president al Austriei pune noué și noué piedeci în calea guver-nului, ast fel că situația politică înă de loc nu e limpedită. În vorbirea de Marți a. l. Ministrul president al Austriei nu numai că aprobă edictul de la Chlopy în care împé-ratul dice, că nu va ceda nimic din drep-turile și prerogativele acelea, pe care i-le asigură legile țării, dar accentuiază, că ori ce *concesiuni primite cu privire la armata comună din partea împératului nu pot avé valóre până atunci, până când nu se vor primi și din partea parlamentului austriac*. Armata este comună, are un singur porun-citor pe împératul, iar dreptul acestuia este codificat în legea austriacă (67. legea din 21 Dec. p. 5) și atât de limpede, că nu póte

Cumpărați**Cumpărați****Calendariul Unirei pre anul 1904.**

Cu un frumos calendar de părete.

Prețul 50 fil. plus 10 fil. porto.

să încape vre-o îndolală. Este codificat în legea ungară iarăși împede (67 legea 13 p. 11). Ungurii nu stau pe baza legii când își arată drepturi în armată. Limba de comandă, organizație internă a armatei constituie dreptul mafeștic al împăratului.

Se înțelege, că cuvintele acestea au produs o adevărată consternație în Ungaria. După emoțiile lui Körber nu mai e om în Ungaria, care să creadă în adevărul așa numitelor concesiuni naționale ale contelei Tisza. Opoziția, care și așa aștepta ca guvernul să pășescă hotărât față de Körber, care în criza acesta în continuu s'a amestecat în afacerile interne ale Ungariei, a primit în urma vorbirii lui Körber un nou impuls de a continua cu obstinția cu toate armele posibile.

În ședința de 18 n. l. contele Tisza a respins — uplaudat de înțregă dieta — cuvintele lui Körber, zicând că explicațiile acele sunt interpretarea subiectivă a unui diletant străin, care amesteca persoana împăratului austriac cu cea a regelui constituțional maghiar.

Că ore care va eși învingător din lupta acesta, Körber favoritul împăratului se contele Tisza ne va arăta viitorul. Atâta însă e cert, că și minimul acela de concesiuni naționale, prin care Tisza a încheiat partidul liberal, așa să vede, că e foarte problematic.

Împăratul nu vrea să admită amestecul dietei în afacerile militare și dacă Körber are drept atunci crizele ministeriale în Ungaria se vor ține lanț.

O potriveală. — Există în România o fole mercenară intitulată „Lumea ortodoxă”, redactată de un avocat numit A. P. Brăescu și a cărei menire e să murdărească tot ce e catolic, de necaz că prințul Vladimir Ghika s'a făcut „papistaș.” Armele, cu cari combate onorabilul poreclit „de la Scurta” sînt alese pe sprinceană: răutatea și invidia de specie cea mai ordinară. Câte odată ți-i greeță de atâta murdărie, iar de altă dată suriți compătimitor, când observi, că răutatea acesta plină de calomni și minciuni combătută din întâmplare de alte fol ortodoxe.

De pildă: În fole „Lumea ortodoxă” din 19 Oct. v. cetim între alte năsbuții, următoarele șire: „ori ce progres al științei este considerat de teologul papistaș ca o nenorocire, ca o amenințare adusă bisericii catolice”. — Iar în „Biserica și școala de la Arad din 15 crt. traducându-se uisce scrisori ale pâr. Didon se introduce cu următoarele șire:

„Aceste scrisori, adresate de ilustrul predicator francez unei d-șore din înalta societate italiană și scrise între anii 1875—1898, nu pot exercita de cât o influență mântuitoare asupra sufletelor însetate de adevăr dar nehotărâte încă în privința drumului ce au de apucat. O răscolitoare adiere de credință și de ideal străbate aceste „bucăți rupe din inimă” și face din ele o operă menită să trăească de-a pururi în lumea creștină.

„Pentru noi Români, scrisorile acestea mai înfățișază și un alt interes: putem învăța din ele, și mai ales omenii consacrați Bisericii vor pute învăța, cu cât tact, cu ce stăruință și cu cât entuziasm clericilor din apus își îndeplinesc înălțătorul lor apostolat de lecitori sufletesci și de plângari neosteniți în ogorul credinței.

„Numai atunci, când și la noi, clerul va ajunge să se convingă de marea lui misiune și de rolul lui social, când fie care preot și fie care monah va fi un ostaș, care cu arma cuvintului, să pornescă la cucerirea sufletelor, numai atunci biserica va deveni și în țara noastră fermentul puternic, care să grăbească înaintarea morală a omenirii. Fie ca aceste „Scrisori” ce publicăm, să deștepte în inima clerului nostru dorul de a lupta cu îndoită rivnă pentru întărirea credinței strămoșesci.”

Ce zici domnule „de la scurta”? par că ți-e scurtă mîntea și și mai scurtă vederea. . . .

Nu așa se combate domnule avocat, nu așa se va împiedeca „catolicizarea României, de care vi-e așa de grăoza și așa ne dore. Rublele nu predică adevărul, ci pôte minciuna.

Revistă bisericească.

Roma. Sfinția Sa a primit în audiență o deputație a ligei democratice din Belgia. Belgianii vedând isprăvile socialiștilor din Franța, au voit să se scape de o ast fel de primedie, și așa au înființat societatea acesta pentru meserieși și muncitori, ca acestia să nu fie înghițiți de ghiarile socialismului, care nimicează nu numai viața religioasă-morală, ci și cea socială. Prin Martie aceeași societate va conduce un pelerinaj mare la Roma.

De astă dată au fost creați numai doi cardinali: Merry del Val și Calligari.

FEUILLETON.

SPIRITISTUL.

În anul 1899 curentul spiritist ajunsese și în micul nostru orașel. Erau la modă convenirile, unde mediul bine instruit redacta paginile întregi drept răspuns a cunoscuților noștri de mult trecuți în lumea umbrelor. Și acum țin minte, cum un prețin al meu era să fie reu cărpit, pentru că prin bine socotitele sale răspunsuri — chipul — dictate de spirit a scos la ivelă unele lucruri, cari pentru ceilalți doi amici erau cam puțin plăcute.

Pe vremea aceea se anunțase prin placate, că un anumit Dr. va ține o conferință, în care va arăta întreg istoricul spiritismului până în zilele noastre și prin minunatul său mediu va și face câte-va probe de felul cum se comunică cu spiritele. Să adunase multă lume, căci dora era vorba să audă de la o persoană competentă lucrurile, cu cari dinții zilnic se ocupa pe atunci. Înainte de începerea conferinței, publicul conversa cu mult interes despre chestiunea zilei și aștepta curios desfășurarea lucrurilor, când un străin, care se cam uitase în fundul pocalului, zice către vecinul său:

— Ce timp nepotrivit pentru spiritiști, — bine înțeles afară se dealănțase o furtună grăznică — ar fi putut fi mai completante spiritele față de omenii lor, spunându-le cum va să fie astăzi vremea.

Un alt străin mai în vristă auzind vorbele acestea replică tinerului:

— Știi ce înbite, ar fi bine, să nu-ți bați joc de lucruri, ce nu le înțelegi.

— Mie nu mult îmi pasă de totă traba acesta, răspunde tinerul, dar să-mi dai voie, să am și eu părerea mea, dacă d-ta ai curajul să susții contrariul celor spuse de mine.

Bătrânul s'a cam supărat auzind tonul puțin complexant, în care l-a reflectat necunoscutul și pelângă un gest desprețuitor dize:

— Așa sunt tinerii de azi. Tote lucrurile le știu mai bine de cât bătrânii și cuvintul „respect” l-au scos din micuțul lor dicționar.

— Scurtați, stimate d-le, dar vă mărturisesc sincer, că eu totă cestia spiritismului o socotesc de un humbug și răspunsurile date de mediu le pôte reproduce orice scamatoriū mai iscusit. Până nu voi vedea eu cu ochii mei un spirit și să stau cu el de vorbă, ca acum cu d-ta, nici să nu-ți trecă prin minte, că daū lucrului ceva credemint.

— Știi, că ești nostim înbite. Cine ți-a dat d-tale dreptul, să-ți faci astfel de pretensiuni față de spirite?

— O, mă rog, nu-mi fac eu nici o pretensiune, dar' dacă spiritele se pot face atât de materiale, încât își anunță prezența prin clocnire și prin mișcarea unor obiecte, atunci ar pute să cunoscă și gândurile și să ne descopere și venitorul.

— Și d-ta crești, că ai avé curajul civic, să stai față în față cu spiritul unui cunoscut mort și să-ți prinzi vorbă cu el? Întrăbă bătrânul.

La auzul acestor vorbe: „conticuere omnes, intentique ora tenebant” ar zice Vergilius, s'a făcut o liniște perfectă.

— Ca să-ți imprăștiu totă nedumerirea și să te fac adict al spiritismului, vreau să-ți fac destul dorinței. Aci e o hârtie de 50 fl. să fie a d-tale, de nu-ți voi prezenta spiritul unui cunoscut mort. Dacă îl vei recunoșce, să dai voie să te îmbrățișeze.

Zicând acestea scote portmonedul și pune pe masă o hârtie de 50 fl.

— Pune și d-ta atâția bani. De nu voi satisface angajamentul luat, toți banii sînt ai d-tale, la din contră al mei.

Tinerul genat de propunerea făcută răspunde bătrânului:

— Ți-e ușor să intimidezi pe omeni, când știi, că nu sînt în stare să-ți primescă propunerea. Dacă ași dispune de suma cerută bucuros ți-ași primi ofertul, așa înse sînt silit să ți-l resping.

— Vești, eu am fost gata să-ți documentez îndreptățirea spiritismului, d-ta nu ești în stare să-mi primești ofertul. De altă dată măsură-ți vorbele și nu mai grăi desprețuitor despre alții. Pune mîna pe bancnotă și dă să o bage în portmoned. Unul din public vedând acestea se scolar și repede începeo colectă în favorul tinerului. Suma recerută se adună îndată și inițiatorul o predă celui provocat rugându-l să primescă ofertul bătrânului.

Bătrânul îi dă acestuia și bancnota sa, zicând să o păstreze împreună cu banii căpătați, până va face destul cuvintului dat. Apoi repede aședă în colțul salei o masuță de scris, recunoscutele de lipsă și o bucată de hârtie. Rogă preținere, să ședă aproape de

Merry del Val e de origine spaniol; tatăl său, care traese și azi a fost ambasador în Viena, mai apoi în Roma pe lângă Vatican. Noul cardinal nu are nici 40 de ani. În timpul mai din urmă a fost directorul Academiei nobililor, unde se cresc preoți politici. A fost și este prieten bun cu Rampolla, și acesta e cauza, că fericitul Leo XIII l'a iubit așa de tare, în cât dușmanii lui Rampolla au scornit vestea, că Rampolla va fi substituit prin Merry del Val. Fiind denumit de secretar de stat, deja a fost destinat pentru purpură. El până acum nu a fost cunoscut, și de aceea unii spun, că ar avea principii politice contrare principiilor lui Rampolla. Isvóre romane autentice declară nebasate ast-fel de suspiciuni, și spun, că el e întru toate adict lui Rampolla, și de aceea ne bucurăm de denumirea și crearea lui

Cel alalt cardinal e un amic sincer al Papei, și i-a fost Episcop canonicului Giuseppe Sarto. Devenind Sarto papă, și-a ținut de datorință morală, ca pe fostul său episcop să-l denumescă cardinal. Legătura amicitiei așa e de strinsă între ei, încât noul Cardinal în curând va fi dus la Roma, și după cum se spune, preste vre-o câțiva ani va fi urmașul lui Merry del Val, va fi secretar de stat. Căci trebuie să scim, că slujba acesta e colosală de grea, și lumea să miră de Rampolla și de Antonelli, că au purtat-o timp așa de in-

delungat. De aceea nici să nu ne mirăm, că nu a fost rugat Rampolla să primescă secretariatul de stat, căci va fi cugetat Papa să-l cruțe.

Anglia. O damă engleză spune, cum a ajuns ea la convingerea catolică, prin citirea ziarelor catolice. Pare-că scrie pe sama cetitorilor „Unirei,” de aceea ne facem tâlmăcii sfaturilor ei. O gazetă catolică e inomis necesară unei familii, pentru ca ea să pôtă rămâne catolică. Gazetele scrise în spiritul lumii de azi, omorâ în om convingerea acesta, de aceea preoții au să se siléscă, și să predice poporului despre gazetele bune. Ast fel de gazete sînt mai necesare la ast fel de oameni, cari nu mult vin în atingere cu preoții. De aceea de un adevărat apostol numesc pe un ast fel de preot, care predică și răspândește gazetele bune. Că gazetele atolice nu sînt așa de bune, nu e devină redactorul, ci cei ce nu scriu, cei ce nu abonéză

Franta. Catolicii Francesi încă nu s'au urit să se ocupe cu *Renan*, cu cărțile cu statua lui. E interesantă o scrisóre alui „Figaro” datată din Bretagne, în care se arată, ce loc nepotrivit și-au ales ministrul și ceilalți adoratori alui Renan, când i-au pus statua în *Tréguier*. El, zice corespondentul, s'a născut la noi, dar de vreme ce ne-a părăsit cu scrierile sale, n'a făcut

cinste Bretagnei. căci pe când noi sîntem creștini buni, el e dușmanul creștinismului; de aceea noi nici nu-l cinștim de loc, și la desvélirea statuei nu ne-am bucurat noi, ci cei cari au venit din Paris. I-a fost urit, între noi când a fost viu, cu atât îl va fi mai urit, între noi acum, căci l'au batjocorit, când l-au pus lângă catedrală. O altă gazetă arată, că Renan a fost cel mai mare dușman al Franciei. Cu ocasiunea războiului pruso-frances a strigat: Jos cu Francia, Trăiască Germania! el a fost dușmanul votului universal, pe socialisti, cari azi sînt la putere, nu i-a putut vedé în ochi, și totuși Francia oficioasă i-a ridicat statuă.

Germania. Aurul în foc se lămuresce, și Nemții prin „Kulturkampf” au ajuns la un așa grad însemnat de putere, înțeleg catolicii, în cât astăzi în Germania stă mai bine biserica, ca ori unde. De aceea înțelegem simpatia lui Wilhelm față de catolici, precum și nisuinta lui pentru deslegarea chestiunii Romane, împăcării Papei cu Regele Italian. Anii 80 au fost o binecuvîntare de la Dumnezeu pentru Germania catolică, căci atunci au înțeles oamenii, că trebuie să se pună pe lucru cu totă inima. să aibă mireni creștini buni, ca un *Windhorst. Görres*. și preoți învățați și pii. Un ast-fel de preot deplânge Germania în persóna adurmitului episcop de la Mainz *Dr. Brück*. El a fost un istoric mare, opera lui mai însemnată e „*Die Geschichte der katolischen Kirche im 19 Jahrhundert*,” A apărut din ea numai două tomuri, căci ajungînd episcop de vre-o doi ani, nu a mai putut lucra așa mult, ca înainte de aceea. De ar fi trăit mai mult de bună samă ar fi sfîrșit-o, căci într'adevăr te miri, când vezi episcopii germani și francezi, cum edau la cărți teologice scrise cu multă știință, și pe lângă aceea își implinesc cu acurateță datorința de episcop. A fost discipulul lui Döllinger și îl iubia tare, până când Döllinger a pășit cu „*Altkatholicismus*” care i-a cauzat mare mahnire lui Brück.

Vedînd protestanții din Germania protestantă, că mai bine stau catolicii ca ei, deși sînt mai puțini, făcut-au o societate, care pe nemțește să chlamă „*Evangelischer Bund*.” Scopul ei e convertirea catolicilor, mai întai acasă, apoi și în străinătate, în special în Austria, unde dacă va succede, se va sdrobi familia de Habsburg, Austria va ajunge sub sceptrul Germaniei. Vedem deci, că scopul „*E. B.*”-ului e *Los von Rom, Los von Österreich*. De aceea, susține în Austria 80. de „*păstori missionari*”, veți bine plătiți din casa

masă, lămpile le trage în jos lăsând în sală numai puțină lumină. El se aședă pe un scaun în alt colț al salei și provocă pe tiner să-și fixeze toate gândurile asupra spiritului, ce dorește să-l vadă.

Bătrânul începe a recita cuvinte neînțelese cu celeritate crescîndă și în scurtă vreme dă semne de o puternică durere trupescă și snfetéscă iar ceva mai tîrziu întrebă: ce vedeți?

Tinérul în mijlocul unui interes general răspunde:

— Ved o umbră mai deschisă, e cam depărtător. n'are nici o formă hotărîtă. Samănă cu un nor mai alburiu.

— Cugetă numai cu tot de-a dinsulla spiritul dorit și nu-ți fie frică!

N'am avut timp, să cercetez fețele celor prezenți, căci atențiunea mi-a tras-o bătrânul, care gemea tare de durerile, ce părea că-l chinăse groznic, și din nou întrebă cu un glas straniu: ce vedeți?

— Spiritul se apropie. . . Incepe a i-se cunoște fața. . . Da. . . Este chipul lui Tătărescu. . . E lângă masă. . . Incepe a scrie. . .

— Cugetă-te adânc la dînsul, striga bătrânul.

Frică mare ne-a surprins pe toți cei prezenți. Incepea să ni-se scole pîrul în cap.

— Vai de mine! striga tinérul. Nu mă lăsați. oameni buni! Tătărescu vrea să me prindă în brațe!!

S'a născut un chiot general. Toți eram cuprinși de o spaimă teribilă, nu ne mai venia să dăm ajutor altuia.

— Stați în liniște, zice bătrânul, apoi se scólă și iésă afară.

Noi după câteva minute ne-am venit în fire și cei mai deaprobe ridicam pe tinérul, carele în frica sa cea grozavă leșinase. În scurtă vreme și-a recăpătat conștiința și luându-și pălăria strigă turbat:

— Unde-i mișelul acela, care mi-a profanat ce aveam mai scump?

— S'a dus, a fost răspunsul.

— S'a dus? Stai tu mișelule, că te ajung eu și nu mi-scapi cu pielea întrégă, replică tinérul și se repede ca un nebun pe ușă afară.

Intre aceste unul din public pune mîna pe hîrtia de pe mésză și vede scris caligrafice: Tătărescu. Intörce hîrtia. Pe cealaltă parte sta scris: Rîde om de om și. . . de toți. Spiritismul e un humbug. Vă mulțămim de mica colectă.

Să fi vedot atunci fețe desparate! Tot publicul a început o gălăgie de-a binele. Pretindeau arestarea înșelătorilor, paguba era, că aceștia își cam perduse urma. Conferențiarul a rămas pe jos cu „operatul seú”, căci publicul părălit n'a mai avut plăcere să mai asculte conferența despre genesă și esența spiritismului. Partea bună a păcăliturii a fost, că publicul nu și-a mai pierdut timpul cu conveniri spiritiste.

L.

Bund-ului. Acum publică o broșură, în care să bocească rău, că nu mai au bani, cu ce să susțină pe cei 80 de „missionari“, ba nu mai au nici credit, căci datoriile li-se suela la 62.000 corone, de aceea rógă pe pretinii Bund-ului să „jertfescă spre acest nobil scop“, căci ast-fel cei 80 „missionari“ sînt siliți să se retragă de pe câmpul lor de activitate“ și catolicii li-ar cuceri credincioșii.

Corespondințe.

SINODELE PROTOPOPESCI.

— tractul Giurgeului —

— 3 Nov. 1903.

De tot potrivit s'a exprimat Domnul protopop în vorbirea sa de deschidere, când a zis, că în anul trecut s'a ținut sinodul de toamnă aproape de isvorul Mureșului, în parochia Vașlabului, parochie de fer, ajunsă la țaria oțelului probat (dună, că puțin cunosc situația acestei parochii), iar acum cu ajutorul lui Dumnezeu trecînd culmea Greșului, am ostenit la isvorul cristalin al Oltului sburdalnic, în parochia Csik-szt-Domokos, parochie istorică și mult cercată, dar bine conservată. Constatarea presidială e o dovadă între alte dovezi, că piscurile munților și sutele de kilometri le străbat preoții noștri cu greie fatigat, și totuși o fac, pentru că preoțimea fără de sinode, e un fel de corp bolnav și defectuos, un corp atacabil de cătră tóte peripețiile naturii.

Evitînd a fi plictisitor, din sinodul nostru de toamnă dorese a releva numai momentele de interes general.

Mult mi-a plăcut esposeul presidial referitor la istoricul parochiei Csik-szt-Domokos și a altor relațiuni din districtul nostru. Un lucru într-adevăr nou și frumos. Din el am putut afla persoanele, cari au conservat după putință acea parochie, și în special meritele de 30 de ani ale actualului paroch On. Dionisiu Șolnai. O cunoscință vastă și nouă ne-a procurat acest esposeu. Vivant sequentes!

A urmat apoi chestia noastră de „urgință“. Edificiul casei protopopescei din Gyergyószmiklós adevă, așa pe cum el ni se înfașoșează astăzi, în timpul archimaniei de a edifica, a devenit pentru noi, cari pricepem situația, o adevărată rușine. Citez a afirma, că protopopul, care are nenorecire de a locui în acea casă, fie el încă odată așa de zelos și inteligent, nu numai în fața streinilor, dar și înaintea multora dintre noi nu valorază mai mult, de cât „un osîndit de a locui în cea mai ordinară și sdruncinată casă din suburbiul unui oraș de altmîntre pompos“. În deosebi inteligența și poporul nostru din Giurgeu, fie ei încă odată așa de cu minte, anevoie se vor justifica înaintea opiniei publice, dacă nu vor alerga cu obolul lor la transformarea acelu edificiu compromițător. Să ne aducem numai aminte, că e de tot apăsător, când unui său alt domn, în colo adict personal al protopopului, nu-l cercetază pe motivul datestabil, că om cu poziție fiind, nu întră

în edificiu așa de jos, ca nu cum-va să-l vadă alt domn și să-l critice. O're și numai faptul, că M. On. protopop actual Elie Câmpean, prin grele sfortări a ridicat frumoasa biserică de acolo, nu-l îndreptătesce personal, ca să locuiescă într-un edificiu n'al cinstit? Unde rămăue apoi poziția unui protopop? Unde e reputația noastră, cari datorință avem a-l cerceta? Noi în sinodul preoțesc am aflat și creat unele mijloce de întreprindere. Aceste însă, pe lângă cea mai mare abnegățiune, și jertfă din partea preoților, nu vor fi suficiente. E vorbă adevă de a ridica într'un oraș casă protopopescă. În numele ómenilor de bine apelez deci la marimonia publicului românesc, și lui permit a constata, că dacă cine-va are dorul și putința de a jertfi, apoi jertfa acesta în scopul zidirei unei case protopopescei din Gyergyószmiklós ar fi neasemănat de binevenită, iar asta cu atât mai virtuos, cu cât menirea ei va fi a cuprinde și elevi români de la școlile acelu oraș. Barami de a-și fi apelat într'un ceas bun!

S'a hotărît în sinod mai departe, ca în timpul cel mai apropiat să se afle modalități de a adopta bucatării pentru scoarile miseri din parochiile noastre risipite. O instituție indispensabilă.

S'a adus apoi concludusul, ca opurile Domnului canonic Dr. Bunea, să se procure din vistiriile cultului pentru fie care parochie.

Ajungînd la ordinea zilei apelul celor 15 protopopi, să însinnă a vorbi mai mulți preoți, iar după o desbatere serioasă și îndelungată, să aduce un concis hărbătesc cam în sensul, că sinodul e de acord cu apelul numit, într-ut adevă să se convoce sinod archidiececan, fără de a prejudeca înse termenul și agendele acelu sinod, iar dacă vederi mai înalte nu ar afla de binevenită convocarea sinodului archidiececan, atunci clerul prin un cercular special să devină orientat și emancipat din nedumerirea față de starea noastră eșepțională, și asta cu atât mai mult, cu cât să se întredece ținerea unui congres plănuit și costisitor în ajungerea scopului.

Pentru regularea cauzei cantonale, urgent reclamată în tractul Giurgeului, afară de presidiul domnului protopop, s'a ales o comisiune de trei, în persoanele On. Alesandru Donescu, Ioan Mera, și Vasile Urzică, cu scopul de a se conscrie emulamentele cantonale și a se aplana contra-versele ivite între popor, cantor și preot din cutare parochie. Definitiv va hotări apoi tot sinodul protopopesce.

După stipularea termenului pentru binecuvîntarea noului bisericei din Galântaș, filia Șermașului, și după eschanriarea celor alalte puncte de comun obveniente, — amenințînd depărtarea, presidiul închide ședința, pentru ca după un prânz scurt să percurgem o cale lungă.

Rinaldo.

SINODELE PROTOPOPESCI

— tractul Mureș. —

— 16 Nov. n.

Am așteptat ca vre-un factor mai competent să iese în vileag, și se arete, că și în părțile aceste, unde românul cu sęcuiul trăiesc la olaltă deși românii nu fac

ceva mare spor și înaintare, totuși fac ceva și acest ceva se pòte numi regres.

Ziua de 26 Octobrie a. c. st. n. a fost zi de instrunire a preoților din tractul Mureșului în Sinod de toamnă, carele după datina veche (destul de rea) de a se ținea în centru s'a ținut și asta dată la oficiul protopopesce.

Programul sinodului s'a început cu s. liturgie, celebrata prin On. Ștefan Boroșiu nu la 8 ore după prescrișele programului ci numai după 9 ore; cauza: întârzierea preoților. După sfirșitul s. liturgii, preoții tractului, absentînd 3 său întrunit în școlă, gr. cat. din Oșorbeiu, unde salutându-i Șeful tractului Pr. On. D. Protopop declara ședința sinodului de deschisă. Urméza alte puncte ale programului pe cum: alegerea preotului predicator pentru sinodul de primăvară în persóna On. Emil Andreșan; apoi încasarea tacselor la diferitele fonduri și acest punct a consumat timpul prețios pșuă după 1 óra încasându-se total suma de 287 cor. 50 fil.

În legătură cu acesta On. Augustin Mera preotul Mineșului a interpelat pe șeful tractului despre restanțele destul de însemnate cu cari datoreșce tractul Mureșului la diferitele fonduri. La acesta aprindîndu-se Pr. On. D. Protopop a declarat sus și tare; că dînsul nu sufere în sinod nici o interpelare, deciinînd de la dînsul ori ce deslușire, a spus că dînsul n'are de-a da samă la subalterni și că dînsul e răspundător numai la Ordinariatul seú, ca și când acei Prea Venerat Ordinariat n'ar fi și al celor alaltți preoți. — Un membru sinodal la declararea categorica a P. O. D. Protopop a propus, ca să se ceară deslușirea dorită din centru: că adevă unde și la cine e restanța.

Nedumerirea față de restanțele tractului au avut-o și acum o au și mai mulți preoți, cari atât ei cât și bisericile dîșilor au solvit regulat din an în an ori ce felii de taxe. Întru acestea șind timpul înaintat și trupul reclamîndu-și nutreșmentul, după ce spiritul nu s'a prea nutrit, s'a suspendat ședința până după prânz.

Prânzul s'a ținut pòteacă și în 10 crișme de prin oraș, șind că restanțele de taxă, cari se urcau la încheterea anului 1902 la frumoșă țifra de 1,051 corone 50 fil, a pus pe gânduri pe preoți, mai mult vâdîndu-se și desconsiderați și reduși la „Misera plebs contribuens“ fără drept a cerea după ursita filerilor seú ca și când acei fileri ar fi fost găsiți și nu căștigați în sudori crunte.

După prânz de la care s'au întors preoții destul de tîrziu, s'a continuat ședința cu diferite propuneri: ținerea sinodului pe sate și nu tot la oraș, unde și așa nu se pòte edifica niment, dar propunetoriul On. Emil Andreșan a picat cu propunerea dînsului, tot așa de bine ca și alții din anii de mai înainte. A mai avut și Prea On. D. Protopop propuneri destule, între altele: că dînsul nu va mai încassa tacsele la fondul reuniunii de asigurare, ci fie care preot s'o trimită direct, și iar că tacsa de la copulați la fondul scolastic să o încasseze preoții când cunună ori când estrada, estrasele matriculari de botez, preoții la asta nu se supun. Praxa veche cu privire la taxa acesta în tractul Mureș-

șulul a fost, că pentru licența protopopescă să solvea 3 corone, înainte de înțreduirea căsătoriei civile și mai mult, și apoi din această 35 cr. a fondului școlastic o trimetea P. On. D. Protopop fondului școlastic și lucrul a fost în rind până la 1900. De atunci înse actualul șef al tractului nu o mai face zicând, că taxa aceea înțregă e a dînsului deși preoții tractului în sinodul din 1900 au ridicat peata ședulei la 4 corone nu mai se pōtă fi în rind și tractul nostru dar la noi nu prinde nimic.

Sara cu lumina a ajuns la rind și apelul Pr. On. D. Protopop la cari au strigat preoții ca aderază fără al mai discuta caei blasați eră el de punctele de mai sus și de timpul înaintat. Și după aceste pe întrecute au depărtat preoții prin umbrele Orașului ducând în sine de la sinod nu tocmai în căntătoare suverni.

Restanțele:

La interpelarea părintelui Mera despre restanțele tractului protopopesc al Mureșului fiind că între altele o respuns Pr. On. D. Protopop și aceea că trebuie să se aibă încrederea, faptul faptul că totă treaba banală a Archidiecezei o pōrtă un singur om și că și în șocotelile lui sînt greșeli, afară de aceste sînt restanțe de pe timpul fostului administrator M. On. D. Vasile F. Saltelechi și chiar de la antecesorul său fostul Protopop Vastie Hossu, se mi-se ierte rogarea de mai jos pe cum și a desluși încât va chestia atât de încălțită.

1. Rog pe M. On. D. Vasile F. Saltelechi ca în timpul cel mai scurt posibil se limpedească afacerea această delicată de sub dînsul și încât va puté de sub înaintașii dînsului. Și această cu atât mai vîrtos cu cât pre dînsul îl cunoșce de un preot zeloș, fōrte activ și peste măsură conșciențios: pentru cari însușiri nobile, fōrte nimerit, l-a distins Prea Veneratul Ordinariat făcând de vice-protopop onorar.

2. Rog pe Prea On. D. protopop ca după norma prin care își școte taxele proprii, cari și-le făureșce dînsul după arbitriul, să școte taxele la deosebitele fonduri de unde sînt școse.

3. Să mi-se comedă a face nițică șocotelă ca această să servescă de rasa conducătoare sus numiților domni. Fondul deficienților pe anul 1899 a restat, ce e drept 118 cor. dar această sumă s'a solvit sub administrația părintelui Saltelechi în Maiu 1900, și așa părintele protopop n'a căpétat aci nici o restanță și la acest fond cu finea anului 1902 preoții vesteza 234 corone și și bisericile cu 215 cor. la oaltă — **449 cor.** fondul esactoratului din 1899 n'a avut nici o restanță căci taxa era solvită din Octobree a acelui an; fără vesteza tractul din 1900, înțregă suma de 106 fl. de când ar fi corșpondentrii Pr. On. Domnia se actualul șef al tractului Mureșiu, și nu cel morți. Iar cu finea anului 1902 restanța e de **223 cor.** Fondul de asigurare cu finea anului 1902 are pretensiuni la tract restanții de **379 cor.** 50 fileri.

Aceste cifre onorați cetitori și onorați preoți al tractului Mureșiu vorbesc destul de eclatant despre rēul ce ni-a cuprins. Sumele menite a șterge lacrimile vėduvelor în cari își moie pānea de tōte zilele și a

alina durerea și știrigarea orfanilor ori nu nu se încassază ori de să încassază. ceea ce și mai rēu va ajunge în destinația lor.

Or.

Afāndu-ne la șfīrșitul anului și partea cea mai mare a abonenților nostri fiind în restanță cu abonamentul, venim a-i roga cu tot respectul, să binevolescă a-ne trimite prețul abonamentului, cât mai grabnic, căci nu mai putem aștepta, avēnd și fōia lipsele și detoriile sale pe cari trebuia să și-le plătescă.

Administrațiunea.

Noutăți.

Din Diocesa de Orade. Primim următoarele șire: „Ilustritatea Sa Domnul Episcop al Oradei-Mari *Dr. Demetriu Radu*, în 13 l. e. a călătorit la Budapesta unde va rămāne până Duminecă și va face visite noului ministru president, ministrul de culte și Episcopul l. r. de Orade *Paul Szmeccsányi*. De aici va pleca la Roma „ad visitanea limina.” de unde numai în 15 Dec. 1903 se va întorče la reședința sa. — În absența Ilustrității Sale afaceriile diecesune le prevede vicarul gen. episcopesc Ilustrul și Reverendisimul *Dr. Augustin Lauran*, prelat pontificiu.”

Episcop la înălțimea chemării. Mercuri a deschis Episcopul Majlāh la Cluș ședințele statului catolic ardelean. După cuvintul de deschidere, în care a pomenit de visita făcută la Roma, a spus membrilor, că joi dimineața va asculta bucuros mărturisirile acelor, cari vor avé lipsă de ași ușura sufletul. Din hotăriri aduse, e mulțumita vatăată Episcopului, pentru că a dāruit din averea sa pentru scopuri bisericesti 55 mii cor.

Pentru Internatul Vancsan de fetițe au contribuit: N. N. 18 c. și Șt. Pop, Blaș 9 cor. 90 fil., I. Heprian, Berhhin și A. Albini Ciufud câte 9 c., la oaltă 45 c. 90 f. G. Suciū Iudol. I. Solomon Ludoșul-m., Al. Staleu Ludoșul-m., V. Urzicā Varviz. P. Moldovan Varyiz, E. Pop Cistelec și V. Codarcea Șermaș câte 9 cor., I. Bugner Tritul-inf. și V. Anghel Lechintōra câte 18 corone.

Reuniunea femeilor romāne din Blaș, și-a ținut adunarea de tōmnă în 25 Octobree 1903. Adunarea presidată de d-na Eleoa Nestor a fost binisor cercetată. Din raportul comitetului ne-am cōvins și cu această ocaziune, că Reuniunea progresază din zi în zi și-și implineșce scopul pentru care a fost urzită. Peste 20 fetițe a ajutat și în acest an școlar, parte din fondul său, parte din venitele fundațiilor *Ana Vlasi n. Poruțiu* și *Leontina F. Negruțiu*; iar pentru anul venitor, pe lângă venitele amintitelor fundațiuni, a luat în budget pentru ajutoarea elevelor 400 corone. S'au inseris ca membri ordinari: d-na *Leontina Ciura*, d-șorele: *Silvia Chirilă*, *Elena Nestor* și *Elena Muntean*; ca membri ajutatori *Ioan Maior*, adm. dom. mitrop., profesorii: *Alexandru Ciura* și *Octavian Prie*. În comitet a fost alēsă d-na *Camilia Dr. Pop*, și ca bārbat de încredere: dl *Alexandru Ciura*.

În această adunare a prezentat comitetul și literile fundației *Maria Hossu n. Szebeni*. Fundațiunea întemeiată de comitet întru eternisarea memoriei conmembrului *Maria Hossu n. Szebeni*, care a repausat în Sibiu în 16 August 1903. Atunci comitetul

în loc de cunună pe mormēntul repausatei a inițiat o colecță, al cărei rezultat a fost cor. 196. Această sumă comitetul a rotunșit-o la 200 corone. Scopul fundației este ajutoarea fetițelor șarace cu recușite de școlă. Cu învoirea comitetului lāsăm să urmeze lista contribuenteilor și a sumelor date, d-nele: *Otilia Negruțiu* cor. 5, A. n. *Solomon* 5, *Rosa Muntean* 3, *Rosa Solomon* 3, *Ana Smigelski* 3, *Maria Marin* 2, *Cornelia Chirilă* 2, *Amalia Grama* 4, *Matilda Nistor* 2, *Virginia Precup* 2, *Cornelia Maior* 3, *Elena Trifan* 2, *Berta Solomon* 2, *Elena Nestor* 5, *Cornelia Deac* 3, *Lucretia Viciū* 2, *Eugenia Pop* 2, *Livia A. Domșa* 5, *Otilia Murēșianu* 2, *Virginia Chetianu* 2, *Valeria Uilacanu* 2; d-nii *Ioan F. Negruțiu* 10, *Petru Suciū*, preot în Săbad 5, *Ioan Hossu*, preot în Mlaș 10, *Dr. Eugen Solomon* 5, *Ilustr. Ioan M. Moldovan* 5, *Dr. A. Bunea* 3, *Dr. Is. Marcu* 3, *Dr. Iuliū Maniū* 5, *Simeon Pop Muteiū* 4, *Ioan Fodor* 2, *Silvestru Nestor* 5, *Ioan V. Rusu* 3, *Iuniū Br. Hodoșiu* 10, *Octavian Bonfiu* 2, *Gavril Pop* 3, *Ioan Maior*, adm. dom. metrop. 10, *Ioan Cirlea*, proprietar în Alba-Iulia 50.

„Societatea meseriașilor din Blaș”, cu ocaziunea înăugurării Societății. *Sămbătă*, în 21 *Novembre* st. n. 1903, în sala Oteliului „Univers”, arangiază „Serata” cu următorul program:

Program: 1. „Cuvint de deschidere”, rostit de Presidentul prof. *Gavril Precup*. 2. „Viața țigănească”, de *Schumann*, cor mixt cu soluri cāntate de d-na *Emilia Domșa*, d-șora *Aneta Nagy*, d-nii *Ilie Mircea*, *Aurel Maniu* și *Augustin Gruța*. 3. a) „Când Luna Maiu”, romanță de *M. Scarlet*; b) „Stāncuța” — horă, eșecutate pe cimbālă de d-șora *Aneta Nagy*. 4. „Rada”, baladă de *G. Coșbuc*, predată de d-șora *Aurelia Gruța*. 5. „Vivandiera”, de *Flechtenmacher*, cor mixt. 6. „Mă legānai”, de *Georgescu*, cāntare cu acompaniament de pian, eșecutate de d-șora *Aneta Nagy*. 7. „Barb Lăutarul”, cāntonetă de *V. Alexandri*, predată de dl *Augustin Gruța*. După program urmază joc.

Hymen. Prof. *Augustin Caliani* și *Mărioara Vișa* anunță cununia lor, care se va ține în 22 *Novembre* n. Duminecă la 3 ore p. m. în biserica gr. cat. din *Lumperd*. — *Lucretia E. Boca*, și *Silviu Paucrațiu Barbescu*, anunță șerbarea cununii lor ce se va celebra Duminecă în 22 *Novembre* st. n. în biserica gr. cat. din *Cigmēu*. Felicitări.

Logodna. *Vasile Moldovan*, cleric abs. Blaș și *Cornelia Moldovan*, Cergăul mic, logodiți.

Perderile Francezi. În luna această recruiți francezi trebuie să între sub arme, spre a și începe serviciul militar. A făcut o deprimătoare senzație faptul, că contingentul recruiților a scăput anul acesta cu 34 mii, fiind că comisiile de asentare n'au aflat tineri destoinici de a fi înrolati, deși n'au fost de loc cruțatori. Perderea această de 34 mii soldați, va fi la tot cazul fōrte simțitoare pentru armata franceză.

Masa studenților din Blaș au mai primit următoarele sume: *Ioan Stoica*, Pogăcēna, col. Cor. 650. *Aug. Radu*, Varadia, cor. 10. *Aug. Nicola*, Vajdacuta, cor. 570.

Aducem la cunoscința D-ilor preoți și învėtatori că „Cartea de cetire” de *Stefan Pop* s'a epuisat cu desevirșire, fără ca să se mai eede vre-o dată, înlocuindu-se cu CARTE DE CETIRE a D-ilor *Negruțiu* și *Ungurean*, a cărei preț e 1 cor.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Sărmanul pătimește pentru păcatele altora.

— povestire din viața țărănească. —

În satul „Gropa“ în o zi de duminică când omenii tocmai eșiseră de la biserică și să imprăsciară unii pe la porți cu vecinii, alții la casa satului să mai audă ce vești sînt în lume, ce necasuri și greutăți mai vin pe omeni, se întălnesc Florea lui Mihail un jurat al satului cu Purice Stefan, om în stare bună și cu frica lui Dumnezeu, și după ce-l povestesc unele și altele despre starea lucrului de câmp îi zice — Frate Stefane vină la jupănu! Aron să bem un păhăraș de vinars și-ai povesti ceva în taină. —

„Nu mă duc“ răspuse Stefan, „nu ai auzit la biserică că-i păcat în duminică și sîrbătorii a merge la crîsmă?“. „Ean mai lasă-te nu fi așa de sfînt, că dîră nu vei merge acum în raiu, apoi auzi că am să-ți spun ceva, alt-cum nu te teme că nu vom ședé mult să te sudue Todorică“ zise Florea trăgându-l cătră cărcimă.

Ajungînd acolo ei să aședă în fundul unei mese ca să pîtă povesti ne auziți de nime, apoi luând Florea păharul în mîna, după ce închină odată cătră Stefan zice: „Sci ce am gîndit eu frate Stefane! Iléna ta e mare și frumoasă, femeia mea e slabă și bolnăvicioasă, eu încă sînt bîtrîn nu mai pot alerga atîta, să dai tu pe Iléna după ficiorul meu Ilie, să facem din ei o părechie, căt se mîrgă veste în lume, și să aibă și noue cine să ne mai spele o haină, face pîne, și ajuta la lucrul câmpului“.

„Nu zic frate că ar fi rău, răspuse Stefan, căci deși femeia nu-ți este așa de slabă pe cum zici, iar tu poți da piept cu un june, totuși când vine la om acea vrîstă — trebuie să se aședă, fiind că așa a rînduit Dumnezeu, dar copil nostru încă n'au ajuns acea vrîstă deci ar trebui să-l mai lăsăm să se cîcă, acum e păcat a și gîndi la așa ceva.“

„E drept răspuse Florea că sînt cam tineri, dar nu sci tu că însuratul de tîner, și mîncarea de dimineță nu strică.“

„Așa-i frate! dar tot nu-l însuratul de băieți.“

„Ce băieți Stefane! Aă dîră ficiorul meu nu-l de 19 ani, și fata ta n'a trecut de 16?“

„Ba da Flore! dar un ficior de 19 ani și o fetiță de 16 ani sînt de căsătorit? Sciți ei la aceia vreme porta grijile casei și gîndurile lumii? Crescuți sînt aceia a prăsi odrasle sîntătoșe?“

„Multe mai sci tu Stefane! pare că ești un popă! Apoi bag samă nu mai tu nu veți căți tineri se căsătoresc la acea vreme și aă copil ca și alții — dîr nu se vor căsători când vor fi de 80 ani?“

„Aă frate Flore cum se nu aibă, și încă unii plini de bôle, alții zăpăciți și mici, de gîndesc că nu mîncă în veac. De atunci frate de când se căsătoresc așa curînd omenii, sînt așa de mulți clătiți de minte, bolnăvicioși și amărîți — de o parte pentru că ne bate Dumnezeu, de alta pentru că nu-l putere de viață în părinți.“

„Sfătos mai ești tu Stefane! bagsama tu n'ai vîdut pe Anica lui Jovi, că s'a mîritat de 14 ani, și s'a făcut căt o use — și pe Nicolae lui Cîrnași, că s'a însurat când a fost de 18 ani — și, pîte duce în spate patru ça tine.“

„Nu zic frate că din 100 nu va fi unul și pe cum zici tu — dar de nu-mi crești dute și întrebă pe dnu părinte, și de nu crești nici dînsului, că jurat ce ești, cătră listele de asentare — și veți de când se căsătoresc așa curînd omenii nu scad pe zi ce merge numărul celor harnici de cătănie?“

„Nu dai nimic pe listele cele făcute pe bani frate Stefane, apoi preotul nu mai ne sparie.“

„Apoi bine frate, dacă pe aceste lucruri nu dai nimic trebuie se dai pe altele. Ficiorul nu-ți este slobod de cătănie, de aceea nu se pîte cununa.“

„Pful ce mai lucru mare mai sci tu Stefane! d'apoi n'ai auzit tu că azi să pîte scote licenție chiar de la Ministeriu — și că pîna vine aceea e iertat a ședé la olaltă și necununați.“

„Ba am auzit zeu eu frate, dar fata mea nu va merge de țitîre la nime, mai bine să nu se mîrite în vecl — și zicînd aceste pune mîna pe pâlărie și să stergé cătră casă mîhuit și vătîmat, de cererea ce i-s'a făcut.“

Pe când sosise Stefan a casă Iléna și mamă sa se gătîra de mers la joc.

Ducîndu-se acolo, Iléna se băgă între fetele satului, iar mamă sa se trage la o parte între femei.

De odată vede numai că o chiemă la sine Raveca mîșă satului și trăgîndu-se de o parte îi zice: „Todorică dragă! Ce negoț de fată și-a dat bunul Dumnezeu. Să mergi în 10 sate nu-l poți afla părechie. În adevăr nici înălțută, nici micută, fetișora ei spuma laptelui, apoi întocmită ce-l, par'că-l clădită cu mîna.“

Apoi oftînd una adauge cu viclenie: „Numai norocul nu sciți cum îi va fi. Că Dîmne multe fete sînt fără de noroc în lumea asta bat'o brumă.“

„Multe zîlele Ravecă zise Todorică, dar noi ne încredem la Dumnezeu, ca la un tată bun, ce va fi rînduit după faptele noastre ni-a da și nouă.“

„Da dragă! da, de îl veți sci căuta, și nu veți fugi de el, când îl va trimite Dumnezeu“ dîse mîșă.

„Nu vom fugi de cel ce o să fie al nostru răspunde Todorică, când va veni aceea vreme, acum Iléna e prea tîneră.“

„Ce zicte tîneră? acum e timpul numai ursitul să-l aducă Dumnezeu — și dacă veți asculta de mine — el a și sosit. Uită chiar acum jîcă cu el — ce ficior frumos — zise mîșă arătînd spre Ilie lui Florea lui Mihail, așa ficior altul pe satele aceste nu să pîte afla. Asară am povestit cu mamă-sa, și mi-a spus că vrea să-l însore, apoi m'a ispitit în fel și formă, despre aceea, că, ore care fată din sat, iar fi mai potrivită. Florea lui Brumar, Raveca lui Cîreșar, ori Nasia lui Șotropa? Ed am zis că nici una — că fată harnică și frumoasă ca Iléna vîstră nu-l afla să șmbli cu opinci de fier, și am adus-o cu

vorba pîna s'a învoit de m'a trimis să me înteleg cu tine de acel lucru. — Ce zici Todorică? bine am făcut?“

„Ce să zic lele, fata-l tîneră și n'asî voi s'o fac neom, ca multe cari s'au mîritat prea curînd, apoi nici nu se pot cununa — apoi eu nu-mi dau fata mea de batjocură la nime, când o dau, o dau după legea lui Dumnezeu, că dîr eu nu-s din neam de țigan.“

„E drept Todorică că-l tîneră, dar lelea Ravecă încă nu-l de eri, tu gîndesci că nu mi-am țipat ochii spre fata ta, de-l va fi ceva să nu mai fîu eu mîșă în satul „Gropă“, cunosc eu, cine e om și cine nu.“

„Cunosc lele nu zic că nu; dar, or care om e numai om și paza bună feresce nenorocul, de ce să ne grăbim?“

„De ce se vî grăbiți? De aceea dragă că fete is multe, și numai ceva de sînt stătute nu trebuie la nime, de aceea dragă că puțin ficiori de trebă se află.“

© Dîmnel Todorică, altele m'ar cinsti de n'asî sci spune, numai să-l duc la fetele lor, și tu nici nu-mi mulțămesci batăr, lasă nu mai lasă că vei plînge după acel ficior blînd, frumos și bogat!“

„Nu zic lele dar chiar de a-și voi nu pot, că nu se pot cununa.“ „E drept că chiar acum nu se pot. Dar ce pedecă e aceea? dîră nu se duc și altele așa — de ce se te faci tu mai alésă? așa-l lumea acum Todorică!“

„Apoi nici ei nu vrea să șadă așa, numai pîna le vor veni cărțile, că aă cu ce și le scote de la Dumnezeu.“

„Așa-i lele — dar e păcat să încépa omenii traiul cu vătîmarea lui Dumnezeu, cum le va binecîvînta lucrul mînilor, pacea casei, fericirea copiilor, dacă se lîgă așa la olaltă.“

„Ei multe mai sci tu Todorică, pagubă că nu te-ai făcut un popă, ori barem vre un dascăl ori dascăliță, dar n'ai auzit tu că Dumnezeu e bun și milostiv, ori căte păcate am avé el ne iértă.“

„Adevérat lele că-l bun, dar e și drep n'ai auzit ce ne spune preotul la biserică, că nimic nu uredce așa de mult Dumnezeu ca pe omul, ce se înfundă în păcate, în nădejde că Dumnezeu îl va ierta?“

Nu ne va da Dumnezeu nici un noroc, dacă nu ne aducem aminte de păcatele făcute, fără ca și când noi am porunci peste darurile lui, ne luăm voie a păcătui căt ne place — apoi îi cerem, ore cum ca și cum l-am porunci — să ne ierte.“

„Așa! așa Todorică! cu de aceste sciți că-ți vei mîrita fata, dar n'ai vîdut pe Vrabie George și pe Cîrlig Stefan, și alți bocotani, cum și-au mîritat fetele — și tot nu l-a mai bătut Dumnezeu? Bine, fă ce-ți place, eu mă duc — lasă să-ți mîrite popa fata — că de dînsul asculti.“

„Mai stăi lele Ravecă că dîr nu ț-am spart capul, cum gîndesci domnia-ta, că mi-ai poté da fata fără ospet cum ni-am pomenit? Apoi cum aș da-o în casa ore cui de batjocură, bine că acum zic că se, vor cununa, dar de căte ori nu s'a întimplat de acele, că tot aă purtat biéta fată cu vorbe, pîna-l-au mîncat zestrea, apoi l-a dat drumul-

(Va urma.)

Sfântul Ioan Botezătorul.

(Continuare).

Să-l privim mai întâi pe Ioan Botezătorul ca pe o voință tare!

Fie care om. Intru cât e membru al societății, are cel puțin un oficiu, cel puțin o chemare mai însemnată, ori mai puțin însemnată, ori mai înaltă după starea sa, și modul împlinirii oficiului său e ceea ce aruncă lumină în rëndul primasupra vredniciei, asupra tăriei lui. Ori ce om înțelegt trebuie să-și precăpă chemarea sa, să se pregătească bine spre a și-o împlini câte se note de curat și când cere oficiul să lucre din toate puterile, să se desbrace de tot egoismul, de totă nepăsarea, înaintea ochilor să nu aibă alt scop, ci împlinirea chemării sale să-i fie idealul vieții. Inse chiar asta nu o pot face voințele mici. Lor chiar aceea nu le place, ce cade în sfera chemării sale, de unde urmăze apoi, că datorințele le par jug aruncat în grumazi, și se abat pe căi greșite, comitând greșeli pentru greșeli.

Ioan Botezătorul de la începutul vieții ni se arată la culmea chemării sale. Forțe bine zice o cântare glorioasă a sfântului Ioan (din evul mediu).

„Puer quasi iam expertus
Mundus, mundum deserit;
In deserto non desertus
Cornu carnis conterit.“

Sfântul Ioan Botezătorul precepându-și chemarea, că el are să fie „mai mult de cât profet“, are să fie pregătitorul celui Domnului, mai întâi a voit să se pregătească pe sine, și numai după aceea omenirea. El vede, că-l impresoră o lume păcătoasă, a cărei spirit stricat l-ar ademeni și pe el, care are o chemare cu mult mai înaltă de cât profetii de până atunci, are să fie pregătitorul nemijlocit al unui Dumnezeu-om, fiitorului transformator al întregii fețe a pământului. Și lui l-ar fi fost mai ușor a trăi în lume, urmând exemplului și spiritului dominant între coetani săi. Inse nu se lăsa învins nici pe un minut de acestea, ci cu o tărie admirabilă de suflet se smulge dintre oameni, ca să nu audă nimic, ce iar pute turbura sufletul, încă de mic se retrage în singurătate, ca să nu ajungă la el nimic ce l-ar pute abate de pe calea chemării sublime a vieții sale. Și 30 ani s'a lipsit de toate câte l-ar fi putut da lumea, în continuu a cetit, a meditat și s'a rugat, ca să fie pregătit intru toate spre chemarea sa, așa cum pretindea sublimitatea aceleia. Iată firmitatea voinței ni se prezintă în gradul cel mai înalt posibil! Dar afară de aceea, lucra neîntrerupt spiritualmente își tortura și corpul prin întreg modul său de a trăi. Au nu-l de admirat firmitatea voinței unui bărbat, care seie ce e comoditatea, l-ar sta în putere, să trăiască desmerdat, *simte greutatea abnegării de sine*, seie mai departe ce o să-l aștepte, dacă va pași între oameni cu învățăturile sale contrare spiritului timpului său, dar pe care totuși în 30 de ani nici singurătatea pustiei, nici schimbările timpului, nici alte interese, nu-l pot abate de la *propusul său* firm, ci jertfește totul pentru împlinirea acurată a

chemării sale. — Da! aceea este voință tare care nu lasă, să învingă corpul cu poftele sale asupra rațiunii, nu lasă ca judecata minții să fie desconsiderată, ci lucră în aceeași direcțiune cu rațiunea, ascultând de acesta, ca de una, căreia-l compete domnia.

„Știința, pe cum zice Goethe, nu realizează fapta“, ci de la știință până la faptă este un abis foarte mare: al voinței. Cu cât îl e mai greu culva a trece acest abis cu atâta e mai imperfectă voința; cu cât mai de multe ori învinge apetitul sensitiv asupra rațiunii, cu cât e mai imperfectă domnia minții, cu atâta e mai imperfectă voința, cu atâta e mai conturbată starea normală a naturii omenesci. Din această disordine dintre minte și voință urmăze apoi acțiunile rele, necorecte ale omului, ba ce e mai mult, toate relele, nefericirile omului își au cauza în această disordine, de ore ce izvorul tuturor relelor este păcatul omului prim, iară păcatul acesta a provenit din nesupunera voinței. Pe când dacă între acelea două facultăți nu se strică raportul convenit, atunci în conțelegere produc fructele celea mai binecuvântate. Mintea e ca razele soarelui de farnă, luminează, dar încolo lasă totul rece, iar voința, ca și razele soarelui de vară, încălzese și produce fructe prețioase, faptele generose și morale. Inse, durere deși „omul poate tot ce voese“, totuși foarte cu greu urmăze judecătii minții, ci din contră rătăcesce bucurios pe căile înșelăciunii corpului și aplicărilor lui, așa în cât deja cei vechi au observat, că „Nitimur in vetitum“, iar Ovidiu cu ore care durere esclama, vădind lupta dintre minte și între corp: „Video meliora, proboque, sed deteriora sequor“. Pe când voința deservită nu numai concepe idei frumoase, nu numai constatăză, că cutare faptă e bună, folositoare, morală, nu are numai bunăvoință momentană, de a o vedé împlinită, ci judecata corectă o și urmăze de fapt cu o energie și tărie, care nu scade când îi vin înainte greutăți, sustinând învingătoare lupta strajnică atât internă cu „eu“ său, cât și externă cu pedecile, ce le pun înainte elementele din afară. Sfânta Scriptură zice „Din faptele tale te voi cunoște“, adică: firmitatea voinței manifestată în lucrurile, în faptele tale te caracterizează mai bine. Tot așa învață un scriitor universal: „Dumnezeu nu volesce, de cât prin fapte“, mai la vale: „O voi cef ce puneți atâta preț pe cuvinte! — să știți, că este ceva, prin ce omul să apropie cu mult mai tare de Dumnezeu — faptele.“

(Va urma.)

Alesandru Papiu Ilarian.

(27 Sept. 1828—23 Oct. 1877.)

(Continuare.)

Papiu, în decepțiunea sa la 7 Novembre 1868 adresează generalului Türr, în colonele ziarului „Românul“ o scrisore deschisă. In care pe tonul muștrării, îi reamintese de apelul său de la 1863 și de egalitatea absolută, de drepturi a naționalităților, ce acesta a proclamat în Bucuresci la 1863.

„Să fi uitat, generare — scrie între altele Papiu — de apelul dtale? Iar dacă n'ai uitat ce însemneză atunci cele ce scrii, astăzi în ziarele Ungariei, unde în loc de

perfectă egalitate națională, ce pretindea în apel, vorbesci de-o unieă naționalitate politică, adică cea unгурescă în totă Ungaria și Transilvania. În loc de independința constituțională a Transilvaniei ce proclamai în apel, astăzi nu recunosc în această țară, de cât municipii și districte ale Ungariei. . . Nu cum-va vei zice și dta, generare, ca și demnul dtale coleg Klapka că înprejurările s'au schimbat, și cu acestea v'afi prefăcut și dv'ostră! Tempora mutantur et nos mutamur in illis! . . . Nici odată nu credeam, că să te ved vre-o dată, generare, abjurându-ți credințele!“¹⁾

Scrisorea lui Papiu în reproducă și de alte foi românești, ast fel și de „Federațiunea“ din Pesta, de unde a cetit-o și generalul Türr, care lovit în ambițiune grăbesce să răspundă lui Papiu, de asemenea în scrisore deschisă, și cu această scrisore toate încercările de alianță între Magiari și Români se termină pentru tot de una.

Türr vrea să-și esplice schimbarea de principii, și o esplică așa fel, că totă vina o pune pe răvașul Românilor, cari înșiși au zădărnicit posibilitatea alianței prin ținuta și politica ce au urmat față cu Magiari promovând numai interesele Austriei.

Respunsul lui Türr dat la 30 Novembre 1868 din Pesta și publicat în ziarul „Pester Lloyd“²⁾ la totă întâmplarea este foarte caracteristic și cuprinde multe învățăturii, și ar merita ca să fie punct de punct cumpenit și analizat atât sub raportul politicei magiare, cât și sub al celei românești.

Dar împrejurările, între cari se scrie acest studiu, nu ne permit, ca să insistăm asupra lui, nici să-l judecăm așa după cum în adevăr ar trebui să facem având în vedere începutul, demersul și sfârșitul tuturor încercărilor de a realiza o alianță magiario-română.

Drept aceea ne vom mărgini numai la atâta, cât se poate între cadrele restrinse, și cât e de lipsă pentru a completa până la sfârșit des pomenita alianță.

În vederea acestora ne lipsim deci de ori ce comentari, și publicăm răspunsul lui Türr de-a întregul în traducere românească, pe cum urmăze:

„Onorabile amici! În scrisorea ce-mi adresezi în Nr. 166 al Federațiunei din 6 Novembre a. c. faci apel la convorbirea saă conferința ce ținurăm în anul 1863, pe cum și la înscrisa declarațiune, ce cu greșelă se numesce „apel“, și care în adevăr nu cuprinde de cât opiniunile mele individuale. Imi faci apoi imputațiune ca și cum eu prin purtarea mea astăzi m'afi face culpabil de-o inconsecință.

„Astăzi, întocmai ca și atunci, principiul meu politic în privința naționalităților este mulțumirea lor pe temelul egalității de drept; așa dar nu mi-se poate aplica proverbul latin ce citezi: tempora mutantur et nos mutamur in illis; cu atât mai puțin, că conferința noastră de atunci se raporta la ideea unei confederațiuni durabile și la modul realizării ei prin o lucrare comună. Dta nu vei pute nega, că eu n'am încetat până în momentul din urmă de a lucra pentru realizarea acestui plan, în timp ce Români din Transilvania,

1) Vezi „Românul“ de la 8—9 Nov. 1863.

2) Vezi „Pester Lloyd“, din 1868, Nr. 287.

in loc să meargă mână în mână cu noi, au mers la Reichsrath, și acolo au lucrat ca centraliști contra noastră.

„De altminterlea, în interesul adevărului poate că nu era fără de prisos, dacă de o dată cu amintirea declarațiunii mele de atunci ai fi citat și espectorările, prin care a fost atacată aceea declarațiune în ziarele române din Transilvania.

„Planul nostru de atunci era îndreptat direct asupra Austriei, iar astăzi când Austria recunoște autonomia Ungariei, pozițiunea s'a schimbat cu totul. Inimicii existenței și integrității Ungariei nu se mai află între omenii guvernului din Viena, ci cu totul aiurii, ast fel că eu astăzi nici de cât nu mai pot fi chemat, ca să apăr niște pretențiuni ale naționalităților, prin care acestea — poate chiar fără să știe — lucrăză pentru ruina noastră comună, căci prin acesta n'ași face de cât ași sprigini triumful planurilor inamicului nostru comun.

„În fine domnul meu, repetez ceea ce-ți scriam la 1864: „Izolați cu totul de cei de o viață cu densii, Ungurii și Românii ca națiune, stați ca două insule și atât prin pozițiunea lor politică și cea geografică, cât și prin o mie de alte împrejurări sint chemați a fi uniți frățesce“.)

Iată, care a fost epilogul atâtor planuri marețe și de o parte și de alta: o mare

*) Trad. publ. în ziarul »Românul« de la 3—4 Decembre 1868.

neizbândă, ca și mai înainte la 1849 când încă s'a făcut o încercare identică de alianță în Magiari și Români. Și de data acesta s'a repetit neizbânda lui Bolac și Balcescu!

Rentorși la anul 1861, aflam în trecutului lui Papiu un moment agitat și acesta este numirea sa în postul de director la eforia instrucțiunii publice. Datele ce avem la dispoziție cu privire la acest moment din viața lui Papiu, sint foarte instructive și caracterisază mult stările nenormale în învățămîntul public pe vremea, când Papiu ajunsese directorul eforiei școlilor Țării-românești. Credem deci că nu va fi de prisos, a prezenta și partea acesta în culorile și formele ei adevărate.

Înainte de a lua Papiu acest post însemnător era ocupat de un alt Ardelean distins și anume de Ioan Maloiescu.

Timp de doi ani și jumătate avînd Maloiescu direcțiunea școlilor din Principatul României, doi ani și jumătate plini de muncă cinstită și neobosită, care „li răpise lui Maloiescu poate mai mult ca zece ani din viață“, pe cum a zis un demn amic al său, regretatul George Barițiu în frumosul articol consacrat memorii lui Maloiescu.⁴⁾

(Va urma).

Prof. Dr. Ioan Rațiu.

4) »Transilvania« diu Sibiu, 1877, Nr. 14, pag. 155.

Bibliografie.

A apărut:

Calendarul practic pe 1904. Lugos, tip. Ioan Virányi. 496 pag. și mai multe ilustrațiuni, prețul 50 fil — Vom reveni.

Carte de citire pentru clasa II, III și a IV primară, de Ioan F. Negruti și P. Ungurean Blaș 1903, pag. 302 cartonat 1 cor. O foarte bună carte pentru școlile populare, o recomandăm cu totă căldura.

Andrei Barseanu: Cincizeci de colinde, adunate de școlarii de la școlile medii române din Brașov. Ediția II înmulțită. Edit. Ubr. Ciureu, Brașov 1903, prețul 40 b.

George Ludu și Ión Dariu: Istoriile biblice, cu ilustrațiuni, pentru an. II de școlă, edit. Ciureu, Brașov 40 bani.

Posta „Unirii“.

Min. Am hotărît închiderea discuțiunii asupra acestei teme, — de aceea și-am făcut voia — credem, că nu-i cu supărare.

Rin. Ne pare bine de revedere. Să ne întâlnim cât mai adese!

—It.— Scrisoarea sfortată nenaturală, multe puncte de gândire, au făcut să nu aflăm nici macar printre șire, ceea ce doriām. Să mai sperăm? vom fi mulți pentru ori cine.

D. P. D. Am primit-o deja de atunci.

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domșa.

(48) 3—3.

AVIS!

Pe baza deciziei adunării gen. estrator. ținută în 12 Iuliu a. c. „Reuniunea de consum ca societate pe acțiuni în Marga“ se va licida; deci se provocă toți creditorii a-și însușia pretensiunea lor verbal sau în scris Dnui Romul Raca, preot în Bouțarul inf. în termen de 6 luni de la datul de sus.

Direcțiunea.

486 v. număr
1903.

(49) 1—

Arverési hirdetmény.

Alulrott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a medgyesi kir. járásbíróság 1903. évi V. 129/2 számú végzése következtében balázsfalvi Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt balázsfalvi „Patria“ takarékpénztár javára risztinai Lomnesan Nekolae s társai ellen 280 k. — f. s. járulékaik erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 618 k. — f.-re becsült következő ingóságok, n. m.: szarvasmarhák, buza, széna s gazdasági eszközök nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a medgyesi kir. járásbíróság 1903. évi V. 129/3 számú végzése folytán 280 kor. — fil. tőkekövetelés, ennek 1901 évi Decz. hó 12 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódij és eddig 100 kor. 65 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Isztinán alparesek: lahosan leendő eszközzésére 1903. évi November hó 24-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly

megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen

árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Medgyes, 1903. évi November hó 3. napján.

Hotye János.
kir. jbirósági végrehajtó

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— Intemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificii de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: 1,303.572 cor. 15 bani.

Valori asigurate contra incendiului: 72,420.299 corone. Capitale asigurate asupra vieții: 9,248.543 corone.

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișoara și Făgăraș.

(5) 83—52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țerii, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aceluie marcă. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII. Erzsébet körút 22, 112.

(7) 34-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

Carol Beck

pregător de ventilătoare patentate pentru ferestă.

BUDAPEST, VIII, József-utoza 14.

(8) 34-52

În atenția directorilor de școlă!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-î sănătatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de către Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțumit.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestă comune, școli, institute și locuințe private	„ 13.—
Pentru ferestă mai ușoare și mai simple	„ 9.—
Ferestă de Closett	„ 7.60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kis-Pest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincă, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincă se efectueso foarte prompt și foarte repede.

Timbalele mele au fost decorate la espositia milenara.

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o resonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpeta cu 75 floreni. Daū instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de țimbale diplomat și inventatorul țimbalei „Coróna de fier”.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 34-52

OLEIU pentru urechi a Dr. G. SCHMIDT, medic de stat major.

Acest oleiū vindecă asurzirea periodică, dureri de urechi și asurzirea totală chiar și îmbetrânită fiind.

Se cumpără numai de la STEINER MIHÁLY, farmacia orașului din Timișoara (Temesvár).

(50) 1-1

Prețul unei sticle 4 coróne.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1903.

Budapesta—Predeal										Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș										
Tren de persoan.	Tren acceleraț.	Tren de persoan.	Tren acceleraț.			Tren de persoan.	Tren acceleraț.	Tren de persoan.	Tren acceleraț.			Tren de persoan.	Tren acceleraț.	Tren de persoan.	Tren acceleraț.			Tren de persoan.	Tren acceleraț.	
40		8.50	2.10	pl.	Viena	1.50		1.50	6.20	2.21	4.43	11.14	7.10	pl.	Copșa mică	sos.	6.10	9.32	3.09	12.35
9.	6.50	5.45	9.15		Budapesta	7.10	9.35	7.50	6.40	8.50	6.36	12.42	8.50		Oena		4.52	8.15	1.94	11.01
11.56		9.02	11.12		Szolnok	3.37		5.32	3.46	4.12	7.04	1.04	9.15	soa. }	Sibiu	{ pl.	4.25	7.41	1.05	10.30
2.14		11.33	12.47		P. Ladány	12.54		3.56	1.12	4.33		2.		pl. }		{ sos.				tr. m.
8.49		1.48	2.11	sos. }	Oradea-mare	11.04		2.38	11.96	5.23		2.54			Tâlmaci-m.			7.33		8.57
4.10		2.06	2.18	pl. }	Mező-Telegd	10.44		2.32	11.16	6.15		3.59			Avrig			6.01		8.04
4.50		3.04	2.51		Rév	10.07		2.03	10.43	8.34		6.35		sos.	Făgăraș	pl.		3.32	Circ. Marța și Vinerea	7.15
5.38		3.50	3.26		Bratca	9.32		1.87	10.13											4.25
5.56		4.14				9.11			9.55											
6.42		5.02	4.16		Ciucia	8.37		12.55	9.24											
7.23		5.49	4.52		B.-Huiedin	7.58		12.23	8.46											
8.11		6.42			Ghârbet	6.59			7.50											
8.32		7.12	5.55	sos. }	Cluș	6.17		11.10	7.13											
8.54		8.30	6.11	pl. }	Apahida	5.41		10.50	6.45											
9.11		8.59	6.27		Ghiriș	5.22		6.27												
10.17		10.29	7.26			3.54		9.29	5.12											
10.47		11.16	7.50	sos. }	Cucerdea	3.11		9.	4.43											
10.56		11.31	7.52	pl. }	Uióra	3.02		8.55	4.33											
11.09		11.40			Vințul de sus	2.56			4.27											
11.12		11.50			Aiud	2.49			4.20											
11.34		12.20	8.16			2.27		8.29	3.59											
11.52		12.46	8.32	sos. }	Teiuș	2.05	3.33	8.12	3.38											
12.24		1.48	8.37	pl. }	Crăciunel	1.47	3.18	8.00	3.02											
12.58		2.20			Blaș-Küküllöszög	1.11			2.36											
1.02	12.28	2.29	9.04		Micăsasa	12.58	2.51	7.34	2.21											
1.45		3.11	9.81	sos. }	Copșa-mică	12.06		7.08	1.44											
2.01	1.05	5.27	9.43	pl. }	Mediaș	11.45	2.16	6.56	1.25											
2.15	1.09	3.32	9.47		Elisabetopol	11.09	2.14	6.50	1.06											
2.38		4.08	10.01			10.53		6.37	12.51											
3.04		4.45	10.25		Sighișoara	10.24		6.16	12.23											
3.40	2.08	5.27	10.53	sos. }	Hașfalău	9.48	1.14	5.49	11.49											
3.47	2.15	5.43	11.	pl. }	Homorod	9.02	1.07	5.42	11.43											
4.03	2.29	6.08	11.14		Ágostonfalva	8.43	12.53	5.28	11.27											
5.28		7.52	12.26		Apata	7.30		4.23	10.15											
6.03		8.32	12.58		Feldióra	6.49		3.50	9.30											
6.34		9.09	1.16			6.27		3.35	9.17											
7.10		9.40	1.35		Brașov	5.56		3.15	8.40											
7.50	5.07	10.25	2.09	sos. }	Timiș	5.20		2.45	8.13											
8.55			2.19	pl. }	Predeal		10.14	2.18	5.											
4.40			8.01		București			1.42	4.24											
5.10			3.31					1.17	3.32											
11.55			9.10	sos.				9.15	7.35											

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sînt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre înseamnă orele de noapte.